

NIEUWSGIERIGE WEBSITES

INTIEME GEGEVENS TE GRABBEL

Op internet staan tal van zelftests over taboeonderwerpen als depressie en drankmisbruik. Maar de beveiliging van sommige websites vertoont zwakke plekken en onduidelijk is wat er met je gegevens gebeurt.

'Bent u vaak somber?' 'Vormt uw drinkgedrag een risico voor uw gezondheid?' Het internet staat bol van de medische zelftests en cursussen. Online tests geven snel en laagdrempelig inzicht in de eigen geestelijke of lichamelijke gezondheid en kunnen daadwerkelijk helpen bij het oplossen van problemen. Maar privacygevoelige gegevens die je bij dit soort websites achterlaat, zijn niet altijd veilig. De Consumentenbond bekeek acht websites van aanbieders van online gezondheidstests (zie het kader op pagina 25).

Ze hebben gemeen dat ze privacygevoelige informatie verwerken, bijvoorbeeld over drankgebruik, depressieklachten of stress. Zaken die de meesten waarschijnlijk strikt privé willen houden. Bij de anonieme zelftest Minderdrinken.nl, ontwikkeld door het landelijk verslavingsinstituut Trimbos, worden wachtwoorden, e-mailadressen, geslacht en leeftijd van deelnemers over een onbeveiligde internetverbinding verstuurd. Zulk netwerkverkeer is af te tappen, zeker via een open wifi-verbinding. Ook het forum

COOKIES

Vrijwel alle websites plaatsen zogeheten cookies op de computer van de internetgebruiker. Aan de hand van die bestandjes kan allerlei informatie worden opgeslagen, zoals onlinebestellingen en welke pagina's je bekijkt.

Cookies zijn dus nuttig, maar vaak ook privacygevoelig, zeker als ze niet door de website zelf worden geplaatst, maar door een extern bedrijf. Google, Facebook en talloze marketingbureaus plaatsen via miljoenen sites wereldwijd cookies die je als het ware over het internet volgen. Dat doen ze om een profiel van je te maken voor 'passende reclame'.

Een adblocker (advertentiestopper) als Ghostery kan een deel van de trackingcookies blokkeren. Op consumentenbond.nl/internet-privacy staan meer tips en stappenplannen om je online-privacy beter te beschermen.

Cookies kunnen je privacy schenden

Facebook en Google volgen je over het web

Meer tips om je online-privacy te beschermen

van de website is niet beveiligd. Een wél beveiligde webpagina is te herkennen aan 'https' in de adresbalk ('s' staat voor 'secure') en bij Internet Explorer ook aan de afbeelding van een slotje.

Cookies

Ook worden op Minderdrinken.nl cookies – een soort bestandjes – geplaatst zonder hiervoor toestemming aan de bezoeker te vragen. Sommige houden bij welke pagina's je bezoekt en verklikken dat aan bedrijven, ook buiten Nederland. Volgens Ghostery, een privacytool waarmee je volgers op internet zichtbaar kunt maken, plaatst Trimbos een trackingcookie (een cookie die gebruikers identificeert) die linkt naar Facebook.

Andere, meer commerciële aanbieders van medische zelftests, blijken nog meer trackingcookies te plaatsen. Therapieland.nl, dat online therapieën voor seks- en pornoverslaving aanbiedt, plaatst volgens Ghostery maar liefst 15 verschillende reclame-trackingcookies, en ook hier ontbreekt de mogelijkheid ze te weigeren. Dat je deze site bezoekt, kan zo door bedrijven als Facebook, Twitter en Google worden gezien. Therapieland heeft naar aanleiding van onze bevindingen aangegeven het aantal reclamecookies te gaan verminderen.

Depritest

Bij de zelftest die zorgverzekeraar Menzis aanbiedt, moeten deelnemers vooraf een account aanmaken. Daarbij wordt om e-mailadres, leeftijd en geslacht gevraagd. Dit is nodig 'om de veiligheid en privacy te borgen', laat de verzekeraar weten. Maar bij bijvoorbeeld de Depritest van zorgverzekeraar CZ is een inlog niet nodig; de uitslag verschijnt na afloop meteen op het scherm. De uitslag kan ook via e-mail worden verstuurd, maar dit is een extra optie. 'Dat maakt de test van CZ gebruiksvriendelijk en laagdrempelig', zegt Daphne van der Kroft van Bits of Freedom, een organisatie die strijdt voor privacy op internet. 'Dat is wat aanbieders van dit soort tests ook moeten willen. Als je eerst een account moet aanmaken, haken mensen af.'

Bij medische zelftests gaat het om gevoelige gegevens, aldus Van der Kroft. 'Zodra het over lijf en leden gaat, ben je extra kwetsbaar. Het zijn vaak intieme verhalen. De wet erkent ook dat zogenoemde bijzondere persoonsgegevens extra belangrijk zijn. Consumenten moeten er op kunnen vertrouwen dat daar zorgvuldig mee wordt omgegaan, maar dat blijkt niet altijd te gebeuren.'

Privacyverklaring

Zeker bij sites die gevoelige, persoonlijke informatie verzamelen is het raadzaam om vooraf de privacyverklaring te lezen. Een bedrijf hoort hierin uit te leggen waarvoor het de gegevens wil gaan gebruiken. Dat kan iets anders zijn dan waarvoor je ze invult. Zo worden persoonsgegevens op de Trimbos-zelftest Kleurjeleven.nl ook gebruikt voor de 'verkoop van producten en diensten'. Op Minderdrinken.nl staat helemaal geen privacyverklaring. Er is een korte verklaring te vinden bij het starten van de zelftest, maar of en hoe het bezoek aan de rest van de site met anderen wordt gedeeld, legt Trimbos niet uit. Lastig is dat bedrijven privacyverklaringen ongemerkt kunnen aanpassen. Om zeker te weten dat je privacy geborgd is, zul je ze regelmatig moeten herlezen. Bedenk ook dat een bedrijf waar je nu gegevens aan verstrekt, in de toekomst kan worden verkocht.

Bedrijven en organisaties besteden de verwerking van gegevens vaak uit aan een gespecialiseerd bedrijf. In principe is dit goed geregeld wanneer met de externe partij een bewerkersovereenkomst is gesloten waarin is vastgelegd dat de gegevens alleen voor het leveren van een bepaalde dienst worden gebruikt. Op de vier Trimbos-websites lezen we dat de dataverwerking door Mentalshare Direct gebeurt. Maar bij navraag blijkt dit verouderde informatie: dit bedrijf is inmiddels overgenomen door NewHealth Collective. Het Trimbosinstituut heeft, geconfronteerd met onze bevindingen, 'direct contact opgenomen' met deze dataverwerker. NewHealth Collective heeft Trimbos 'verzekerd' dat alle door

ACHT ZELFTESTS

De Consumentenbond heeft eind 2016 acht websites bekeken van organisaties die online medische zelftests aanbieden: de Depritest van zorgverzekeraar CZ, de Zelftest van zorgverzekeraar Menzis, Kleurjeleven.nl, Psyfit.nl, Minderdrinken.nl en Zelfhulpwijzer.nl van verslavingsinstituut Trimbos, Therapieland.nl en Persoonlijkegezondheidscheck.nl, die wordt ondersteund door de landelijke huisartsenorganisaties NHG en LHV. We hebben gecheckt of gegevens veilig worden verstuurd, of er cookies worden geplaatst en of de deelnemer deze kan weigeren. Ook hebben we – indien aanwezig – de privacy- en cookieverklaringen doorgenomen.

de Consumentenbond geconstateerde tekortkomingen zullen worden opgelost.

Geen anonimiteit

Iemand die een verslaving heeft en op internet informatie zoekt, wil waarschijnlijk liever geen account aanmaken en wil al helemaal niet dat zijn e-mailadres onbeveiligd wordt verstuurd. 'Van anonimiteit op internet is helaas geen sprake. Onze scan laat zien dat bedrijven onvoldoende nadenken over de beveiliging van gevoelige informatie', zegt Inge Piek, campagneleider Digitaal van de Consumentenbond. 'Zo schrokken we van de maar liefst 20 cookies van allerlei partijen die ons "aanvielen" vanaf de website Therapieland.nl, zonder dat we daarvoor akkoord hadden gegeven.' Waarschijnlijk zijn deze bevindingen nog maar het topje van de ijsberg: op internet worden veel meer tests en apps aangeboden. Dat een beveiliging zwakke plekken vertoont, wil niet automatisch zeggen dat gevoelige data worden misbruikt of in verkeerde handen terecht komen. Maar het maakt het kwaadwillenden zo wel gemakkelijk. Piek: 'Daarom gaan we dit breder onderzoeken én aan de kaak stellen'. <<